

Pagalbos Čėėėnėjai negalima patikėti Rusėjai

Vilnius, sausio 9 d. (Elta) - Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) frakcijos Seime pirmininkas Vytautas Landsbergis išplatino pareiškimą dėl humanitarinės pagalbos nukentėjusiems Rusijos kare prieš Čėėėnėjai, paramos Rusijos demokratijai ir atsisakymo remti Rusijos militarizmą. „Didžiulius politinius Rusijos kolonijinio karo nuostolius lydi materialiniai sunaikinimai, ir išlikusių gyvyčių, pirmiausiai sužeistųjų ir benamių pabėgėlių reikmės“, teigiama pareiškime. Tačiau, pažymi V. Landsbergis, skirdamos lėšų humanitarinei pagalbai, Vakarų šalys neturėtų gaivinti nuostolius patyrusio Rusijos militarizmo.

„Lietuva savo ruožtu neturi nei aptarnauti tokių jėgų, nei tiesiogiai talkinti žudynėms, jeigu leistų naudoti savo teritoriją ir oro erdvę Rusijos kariams pervežimams Kaukazo kryptimi, kaip tai jau yra atsitikę“.

„Atsižvelgiant į dabartinės Rusijos valdžios nepatikimumą ir apgaulę, matant svyruojančią ten aroganiją ir pakrikimą, humanitarinė pagalba turėtų būti pačių ją teikiančių šalių nugarinama ir kontro-

liuojama. Tai liečia ir Lietuvos žmonių bei organizacijų surenkamą ir vyriausybės vadovo pažadėtą humanitarinę pagalbą Čėėėnėjai. Visokeriopą moralinę politinę paramą būtina teikti negausioms Rusijos demokratinėms jėgoms“, savo pareiškime teigia opozicijos vadas.

Komentuodamas spaudos konferencijoje šį pareiškimą, jis sakė, kad „Maskvoje matome kruviną valdžią, Vilniuje - meluojančią“. Lietuvos vyriausybė ketina susitarti su kruvinąja valdžia, o prieš savo žmones slapukauja. Iškyla rimta problema: ar Lietuva sutiks su vaidmeniu, kuris jai suprojektuotas - aptarnauti Rusijos militarizmą - klausė Vytautas Landsbergis, paaiškindamas, jog tas aptarnavimas - tai galimas Lietuvos teritorijos ir oro erdvės suteikimas Rusijos kariams kroviniams.

Demokratinėms Rusijos jėgoms būtina parama, pabrėžė Landsbergis, tačiau jokių būdu ne jos militaristams. Tai pradeda suprasti ir Vakarų vyriausybės, nusprendusios pačios kontroliuoti Čėėėnėjai teikiama humanitarinę pagalbą. Priešingu atveju ja gali pasinaudoti militaristinės jėgos.

JBANC reikalauja, kad JAV pasmerktų Rusijos veiksmus Čėėėnijoje

Vašingtonas, sausio 5 d. - Jungtinis Amerikos Pabaltiečių Komitetas JBANC ketvirtadienį paskelbė pareiškimą, kuriame šaukiasi, kad Amerika pasmerktų „kraštutiniškus Rusijos veiksmus“ Čėėėnijoje ir skatintų spręsti konfliktą smurta nepanaudojančiomis priemo-

nėmis - abišalėms derybomis arba tarptautinių tarpininkavimu.

„Tai, kad Rusija naudoja jėgą prieš Čėėėnijos civilius, kurių tarpe yra ir daug rusų, tiesiogiai pažeidžia Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos (ESBK) principus, kurie buvo paskelbti 1994 m. gruodžio mėnesį vykusiame jos suvažiavime Budapešte. Juose pažymėta: „Jei vykdant vidaus saugumo misijas negalima išvengti jėgos panaudojimo, kiekviena (šiam susitarime) dalyvaujanti valstybė užtikrina, kad jėgos panaudojimo dydis bus proporcingas uždavinio įvykdymui. Ginkluotosios pajėgos imsis priemonių išvengti žalos civiliams ar jų nuosavybei“ (ESBK) Budapešto konferencijos dokumentas, VII.36).

Rusijos stoka rūpesčio civiliais, žmogaus teisėmis ir ESBK principais, kurių Rusija buvo pažadėjusi laikytis, rodo tai, kad Rusijos kariuomenė bombardavo „karinius taikinius“, kurių tarpe buvo našlaitynas, ligoninė, gyvenamieji namai, turgavietės ir civilių automobiliai. Šie veiksmai buvo uždokumentuoti ir apie juos buvo pranešta, pvz. „Washington Post“ laikraščio straipsnis „Rusų sprausminiai taiko i civilius taikinius“.

Jungtinių Amerikos Valstijų tylėjimas dėl šių (sutarčių) pažeidimų grasina pagrindiniam principui, kad žmogaus teisės yra visuotinės, galiojančios visur. Tiek Haityje, tiek Rusijoje, ir taip pat ESBK vadmeniu Europos saugumo struktūrose. JBANC baigia pareiškimą šitaip: „JAV privalo reikalauti, kad Rusija gerbtų Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos principus ir sugrįžtų prie derybų su Čėėėnija, kad rastų smurto nenaudojantį sprendimą, kuris duos teisingą ir patvarią taiką“.

Maskvoje praėjusį sekmadienį žmonės protestavo prieš Rusijos veiksmus Čėėėnijoje. Plakate užrašyta „Priešai, pripažinkite ir žmogžudžiai savosios tautos“. Sekmadienį Grozne vyko aršios kautynės tarp rusų ir čėėėnų. Vienas Grozno profesorius pareiškė nusistebėjimą kodėl visas kultūringas pasaulis tyli ir nebando stabdyti „skerdynių“.

Kretingoje rasta naminė ginklų dirbtuvė

Vilnius, gruodžio 28 d. (LR) - Lietuvos Saugumo departamento darbuotojai sužinojo, kad kažkas Žemaitijoje remontuoja įvairius ginklus, dujinius pistoletus perdirba i kovinius, gamina šaunamuosius ginklus, duslintuvus, minas, granatas. Kaip rašo „Lietuvos rytas“ po kruopštaus tyrimo buvo nustatyta, kad ginklai gaminami ir remontuojami Kretingos mieste. Netrukus, lapkričio 5 d., buvo sulaikytas 33 metų kretingiškis, buvęs Lietuvos kariuomenės savanoris Albertas Moceika. Per kratą jo gyvenamajame name buvo rastos visos ginklų dirbtuvės, kuriose buvo įvairių metalo tekinimo staklių, A. Moceikos pasidaryti savos konstrukcijos automato brėžiniai.

Namuose buvo rastas vienas toks išardytas automatas, o garaže, dar 21 automato detalė. Pas Moceiką pareigūnai aptiko granatą, nemažai detonatorių, bifkordo virvelių, daugiau negu penkiasdešimt įvairių šovinių. Saugumo departamento ir Lietuvos Generalinės prokuratūros darbuotojai rado jo paties pasigaminatą miną, kuri, ekspertų teigimu, galėjo nuo žemės paviršiaus nušluoti penkiaaukštį namą.

Bus kuriamas jungtinis taikos palaikymo dalinys

Vilnius, sausio 5 d. (Elta) - Lietuvos vyriausybė nutarė prašyti Lietuvos prezidentą pateikti Seimui ratifikuoti Estijos, Latvijos ir Lietuvos Respublikų sutartį dėl jungtinio taikos palaikymo padalinio kūrimo ir formavimo. Ši sutartis buvo pasirašyta 1994 m. rugsėjo 13 d. Rygoje.

Estijos parlamentas tokią sutartį jau ratifikavo, o Latvijos parlamente ji pateikta ratifikuoti. Šia sutartimi numatoma sukurti trijų Baltijos valstybių taikos palaikymo padalinį, kuris bus apmokamas ir naudojamas dalyvavimui taikos palaikymo misijose, kurias rengia Jungtinės Tautos ir Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacija.

Pasak specialistų, kretingiškio gaminami automatai panašūs i specialiujų tarnybų naudojamus ginklus, kurie yra pritaikyti artimam mūšiu. Savo forma jie primena izraelietiškus „Uzi“ automatus. Ginklo konstrukcija sukūrė ir brėžinius pasigamino pats Albertas Moceika. Detales liejinosi įvairiose Klaipėdos įmonėse. Jo automatai kainavo per 2,000 dolerių. Už panašią kainą galima nusipirkti automatą „Kalašnikov“.

Tačiau lietuviškasis dėl savo kompaktiškos formos turėjo didesnę paklausą. Nustatyta, kad ginklus jis gamino parduoti, bet tuo užsimti nesuspėjo. Užsakovai nesuskubo pasiimti namuose rastų beveik baigtų gaminti automatų. Įvairioms organizuotoms nusikaltėlių gaujoms jis buvo pardavęs tik kelis automatus. Jų užsakymų buvo remontuojami ginklai ir gaminami sprogmenys.

Netrukus buvo sulaikytas kretingiškio bendrininkas, Klaipėdos miesto gyventojas, buvęs sovietų pasienio tarnybos majoras Sergej Račkov (g. 1959 m.). Jie kartu gamino sprogmenų užtaisus. Pas Račkov buvo rasta pusantro kilogramo sprogamiesios medžiagos. Buvo tikrinama, ar geležinkelio tiltas per Bražuolės upelį rudenį nebuvo sušprogdintas kretingiškio pagamintu sprogmeniu. Tačiau šito įrodyti nepavyko. Pats Albertas Moceika garsėjo kaip nagingas šaltkalvis. Nuo pat vaikystės remontuodavo šaunamuosius ginklus. Automatus, įvairių ginklų detales jis gaudavo iš sovietų armijos kariškių. Trūkstantys detales pasigaminavo. Pats konstravo ginklus, kūrė brėžinius. Anot pareigūnų, jo namuose visada buvo šaunamųjų ginklų.

Moceika yra baigęs vidurinę mokyklą, vedęs, augina sėnėnias i mokyklą pradėjusią eiti dukrą. I Kretingą jis persikėlė gyventi iš Kauno, iš kur į kėlė jo tėvai. Brolis gyvena Telšiuose. Žmonės A. Moceiką charakterizavo kaip jautrų, tačiau užsispyrusį, linkusį konfliktuoti žmogu. Su teisėtvarkos organais jis buvo susidūręs vieną kartą.

Praėjusiais metais po konflik-

Lietuvos Radijas bando pritraukti jaunimą

Vilnius, sausio 4 d. (Elta) - Lietuvos valstybinis radijas nuo vasario 1 d. pradės transliuoti trečiąją programą. Apklausintųjų duomenimis, Lietuvoje atsiradus privačioms radijo stotims, valstybinis radijas neteko dalies klausytojų, daugiausiai - jaunimo. Todėl naujoji programa, kurioje daugiausiai bus transliuojama populiari muzika bei trumpos žinios, bandys sudaryti konkurenciją komercinėms stotims, susigrąžinti klausytojus, sakė radijo direktorius V. Mičiulis.

Naujajai programai, radijo vadovo teigimu, papildomų lėšų nereikės - bus naudojama jau turima technika, siųstuvai. Dirbticia žada Žurnalistikos instituto studentai, dabar vedantys pramogines laidas antrojeje valstybinio radijo programoje.

Pasak jo, pradėjus transliuoti trečiąją programą, valstybinis radijas turėtų tenkinti pačių įvairiausių klausytojų skoni. Pirmojoje programoje ir toliau bus galima girdėti išsamias žinių programas, šviežias naujienas, lengvąją muziką. Antrosios programos galės klausytis mėgstantys kultūrinės, publicistinės, socialines programas, rimtąją muziką. Trečioji, skirta daugiausiai jaunimui, transliuos „fonines“ programas, kurių klausantis galima skaityti, pramogauti...

Išvažiavo traukinys su Lietuvos pagalba Čėėėnėjai

Vilnius, sausio 9 d. (Elta) - Kaip informavo Seimo narys sakė, kad pirmadienį apie pietus traukinys jau turėjo būti Mineraliniuose Vandenyse, tačiau traukiniui, nuo sekmadienio vakaro stovėjusiam Charkovo geležinkelio stotyje, tik apie 1 valandą po pietų pagaliau buvo leista tęsti kelionę.

Pasiekusi Šiaurės Kaukazą, 9,000 litų vertės siunta, kurioje yra Lietuvos Raudonojo Kryžiaus bei „Lietuvos farmacijos“ skirtų vaistų, tvarstomų priemonių, surinktų drabužių, kilnojamųjų krosnelių, turėtų būti perkrauta i sunkvežimius, nugarbentisius labdarą Čėėėnijos žmonėms.

Romualdo Ozolo teigimu, Rusijos geležinkelininkai

nuolat mėgina sulaikyti sąstatą. Seimo narys sakė, kad pirmadienį apie pietus traukinys jau turėjo būti Mineraliniuose Vandenyse, tačiau traukiniui, nuo sekmadienio vakaro stovėjusiam Charkovo geležinkelio stotyje, tik apie 1 valandą po pietų pagaliau buvo leista tęsti kelionę.

Pasiekusi Šiaurės Kaukazą, 9,000 litų vertės siunta, kurioje yra Lietuvos Raudonojo Kryžiaus bei „Lietuvos farmacijos“ skirtų vaistų, tvarstomų priemonių, surinktų drabužių, kilnojamųjų krosnelių, turėtų būti perkrauta i sunkvežimius, nugarbentisius labdarą Čėėėnijos žmonėms.

Norvegija buvo prašoma pripažinti Čėėėnija

Vilnius, sausio 9 d. (Elta) - Pirmadienį su Lietuvos pareigūnais susitiko Norvegijos Stortingo gynybos komiteto delegacija, kuri taip pat aplankys Baltijos šalis, Suomiją bei Švediją.

Pirmiausiai delegacija susitiko su Seimo geros valios misijos atstovais ir Seimo ryšių su Čėėėnijos Respublika tarparlamentinės grupės nariais. Seimo bei misijos narys Romualdas Ozolas informavo, kad svečiai buvo supažindinti su Rusijos agresijos Čėėėnijoje problema taip, kaip ji atrodo opozicijai. Geros valios misijos ir tarparlamentinės grupės nariai siūlė, kad Norvegija taptų pirmąją valstybę, pripažinusi Čėėėnijos nepriklausomybę, nes Lietuvos oficialioji valdžia to padaryti nesiryžta.

Delegacija susitiko ir su šalies kariuomenės vadu generolu Jonu Andriškevičiumi ir Generalinio štabo viršininku pulki-

ninku Valdu Tautkumi. Svečiai buvo supažindinti su Lietuvos kariuomenės istorija bei jos atkūrimu paskelbus nepriklausomybę. Pabrėžta, kad Norvegija padeda, stiprinant kariuomenės materialinę bazę bei mokant karininkus.

Pokalbiuose su Seimo Užsienio reikalų ir Nacionalinio saugumo komiteto nariais aptartos NATO plėtimosi perspektyvos bei Lietuvos galimybės greičiau integruotis i šią bei kitas Europos organizacijas. Svečiai sakė, kad Norvegija, NATO narė, taip pat yra už tai, kad šios organizacijos ribos būtų išplėtos, tačiau pabrėžė, jog tam reikės daug laiko ir nemažai tarptautinių konsultacijų. Šiuo metu, pasak jų realiausias yra bendradarbiavimas pagal Partnerystės taikos labai programą. Jų nuomone, Lietuva, viena pirmųjų pasirašiusi šį dokumentą, žengė rimtą žingsnį NATO link.

Kaliningradas prašė leidimo spalvoto metalo tranzitui

Vilnius, sausio 9 d. (Elta) - Kaliningrado (Karaliaučiaus) srities administracija kreipėsi i Lietuvos vyriausybę prašydama suteikti srities mašinų gamybos ir metalo perdirbimo įmonėms, nuolat gaunančioms spalvotuosius metalus, jų lydinus, lauzą ir atliekas, taip pat ferolydinus, teisę gabenti juos tranzitu per Lietuvos teritoriją atvirais vagonais ir automobilių transportu be policijos apsaugos.

Lietuvos vyriausybė tik iš

dalies patenkino šį prašymą. Ji nustatė, kad spalvotuosius metalus tranzitu per Lietuvą leidžiama vežti plombuotais dengtais vagonais, o pusvagoniais, kai krovinio vienetas didesnis, kaip 500 kilogramų arba kai dėl matmenų jų negalima krauti i dengtus vagonus. Tokie kroviniai gali būti vežami tik su „Lietuvos geležinkelių“ karinės apsaugos tarnybos palyda.

Spalvotuosius metalus, jų lydinus, lauzą ir atliekas vežant sunkvežimiais, privaloma, kad jie būtų tik dengti ir tinkamai plombuoti. Jie gali per Lietuvą vykti tranzitu i Kaliningrado sritį arba iš jos tik su policijos apsauga.

Išimties būdu be policijos apsaugos tik spalvotuosius metalus ir jų lydinus leista per Lietuvą tranzitu gabenti 25 Karaliaučiaus srities įmonėms. Jos kiekvieną kartą Lietuvos muitininkas turės pateikti Kaliningrado srities administracijos išduotą garantinį pažymėjimą. Nepateikus pažymėjimo, policijos apsauga būtina.

Patvirtintos buhalterinės apskaitos nuostatos

Vilnius, sausio 9 d. (Elta) - Siekdama, kad būtų tinkamai tvarkoma įmonių, įstaigų bei organizacijų buhalterinė apskaita ir finansinė atskaitomybė, Lietuvos vyriausybė patvirtino Audito Lietuvos Respublikoje nuostatas ir įsteigė nepelno organizaciją - Lietuvos Audito ir Apskaitos Institutą.

Šios nuostatos reglamentuoja buhalterijos knygų tikrinimą (t.y., auditą) Lietuvoje ir nustato teisinius jo pagrindus. Pagrindinis audito tikslas - įvertinti ar finansinė atskaitomybė rodo tikrąją įmonių veiklos būklę ir ar ši atskaitomybė parengta pagal galiojančią buhalterinės apskaitos normas.

KALENDORIUS

Sausio 10 d.: Agatonas, Vilhelmas, Ragailė, Gražutis.
Sausio 11 d.: Marcijonas, Stefanija, Audrius, Vilnė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

KLAUSIATE – ATSAKOME

I šiuos klausimus atsako dr. Šarūnas Macieka

Klausimas. Kai daugiau pasilankstau, pavaikšioju ar net mėginu sportuoti, mankštintis, paskui skauda raumenis. Dažnai matau reklamuojant visokių tepalus, kuriais patyrus skaudamas vietas, skausmas bematant praėina. Aš esu pensininkas, daug pajamų neturiu, o tie tepalai gan brangūs. Nesinori pinigų išmesti, jeigu neveikia. Ar tie preparatai tikrai padeda žmonėms, ar tik jų gamintojų kišenes pripildo?

Atsakymas. Kai patriname skaudamus raumenis kokiais vaistiniais tepalais, laikinai galime pajusti lyg pagerėjimą. Daug tų preparatų sukeliama šilumos jausmą odos paviršiuje, pats trinimo-masažavimo veiksmas skaudamus raumenis švelniai judina, brauko ir tas atneša palengvėjimą, atsipalaidavimą. Tačiau skausmas, sukeltas pasimankštinimo, lankstymo arba artritito, nėra odos paviršiuje, o giliau – raumenyse. Kadangi tie vaistiniai tepalai neįeina po odą, nepereina odos audinius ir nepasiekia skaudamos vietos, o taip ir lieka paviršiuje, tai ilgesniam laikui pagerėjimo neatneša. Jeigu skausmas nėra chroniškas, ilgalaikis, o tik didesnio judėjimo sukeltas, praeis be tepalų. Kartais padeda šildomoji pagalvėlė (gali būti ir karšto vandens pripiltas plastikinis butelis), aspirinas ar kuris kitas vaistas nuo skausmo. Jeigu su šildomąja pagalvėle ar kitu šildymo būdu dar pavartosite ir gerą masažavimą (su tepalais ar be jų), pajusite, kad pasidaro lengviau. Po kelių dienų raumenų skausmai pranyks. Jeigu nepraeina, pvz., artritito atveju, jau reikia kreiptis į savo gydytoją.

Klausimas. Mano tėvas po susirgimo širdies liga buvo gydytojo perspėtas vartoti kiek galima mažiau druskos. Jis yra per 70 metų amžiaus ir visą gyvenimą mėgo gan sūriai valgyti, todėl dabar sunku ir jam atsakyti druskos, o man – gaminti maistą, kuris yra nesūrus ir jam tinkamas. Tėvas tvirtina, kad organizmas negali be druskos apsieiti – juk ir gyvuliai ieško druskos laizyklių – tai kodėl jam reikia atsakyti šio malonumo?

Atsakymas. Yra labai sunku, galima sakyti, tiesiog neįmanoma išlaikyti kasdieninę mitybą visai be druskos, nes visas maistas, paruoštas ar neparuoštas, turi tam tikrą kiekį druskos savo natūralioje sudėtyje. Taip pat reikia labai saugotis, jeigu vartojate paruoštus maisto produktus tiesiai iš parduotuvės. Jie turi labai daug druskos. Tuo galite isitikinti, paskaityte etiketes.

Paprastai gydytojai pacientams, kurie serga širdies liga, rekomenduoja nevalgti daugiau kaip 2,000 miligramų druskos per parą. Tai sudarytų apie vieną arbatinį šaukštelį (ne kupiną) druskos. Jeigu jums rūpi tėvo sveikata, turite jį įtikinti, kad laikytis gydytojo nurodymų. Įprotis sūriai valgyti gali būti pakeistas, jeigu tikrai bus mėginama. Patarčiau į maistą dėti kitokių prieskonių, tuo jį padarysite įvairesnį, skanesnį, o valgytojas tuomet mažiau pasigės druskos. Tarp kitko kava ir arbata neturi druskos, tai pacientas gali šiuos gėrimus vartoti, jei gydytojas mano, kad dėl kitų priežasčių jie pacientui nekenkia. Patartina saugotis ir vaistų nuo skrandžio rūgščių (kai po valgio „ėda riemu“), nes daugumas turi savo sudėtyje daug druskos. Reikia paskaityti etiketes, tai sužinosite, ką naudoti, o ko ne.

Klausimas. Prieš metus aš turėjau skrandyje žaizdą, bet su vaistų pagalba jau viskas praėityje. Dar esu gydytojo priežiūroje ir jokios ypatingos dietos nereikia laikytis. Mano draugė, kurios vyras taip pat turėjo skrandyje žaizdą, tvirtina, kad būtina laikytis tam tikros dietos ne tik ligos metu, bet visą gyvenimą, kitaip žaizdos vėl pasikartos. Ar skrandžio žaizdos atsiranda nuo įtampos, nuo aštraus maisto, ar dėl kitų priežasčių? Ar būtina visą gyvenimą laikytis griežtos dietos?

Atsakymas. Kol nebuvo išrasti efektingi vaistai, dieta vaidino labai svarbų vaidmenį skrandžio žaizdų gydymui. Dabar jau ji mažiau svarbi, bet vis tiek pacientui reikėtų kreiptis dėmesį į kasdieninę mitybą ir susilaikyti kai kurio maisto bei gėrimo. Patartina vengti kofeino, alkoholio, aštrių prieskonių (pvz., meksikietišku, rytietišku), gėrimų su burbuliukais (carbonated). Jeigu pacientas rūko, tai labai svarbu atsisakyti cigarečių, nes jos pagreitina simptomų grįžimą. O dėl skrandžio žaizdų priežasčių tai galima pasakyti, kad šiuo metu jau žinomas dar vienas simptomų kaltininkas – bakterijos. Tokios bakterijų sukeltos skrandžio žaizdos gydomos antibiotikais.

Klausimas. Skačiau, kad vitaminas D rekomenduojamas vyresniems žmonėms, norint išvengti kaulų susilpnėjimo, kaulų masės praradimo. Kartu su vitaminu D reikia ir saulės šviesos. Man jau sunku išeiti laukan, nes esu per 80 metų amžiaus, tai kiek ilgai reikia būti saulėje, kad vitaminas D atliktų savo darbą?

Atsakymas. Jeigu kasdien saulėje galėtumėte praleisti bent 15 minučių, būtų pakankama.

Klausimas. Ar galima pajus-

„Lietuvos Vaikų vilties“ komiteto narės (iš kairės) Alė Keželiėnė ir Dana Kaunienė su Michael Gournoe, LVV ženklelio projektuotoju.

MEDIKAI REMIA LIETUVOS KUNIGŲ APSISPRENDIMĄ

Mes, Lietuvos medikai katalikai, labai susirūpinę stebėjome Lietuvos kunigų poziciją svarbiausiais tautos apsisprendimo momentais po Atgimimo, ypač renkant Lietuvos Seimą ir prezidentą, kurie ilgįs metas sutrikdė Lietuvos valstybės laisvumą ir žengimą į priekį. Mums ši pozicija buvo nesuprantama, kai, žlugus okupaciniams režimui, šviesiausioji Lietuvos dalis, Bažnyčios hierarchai, ypač Vilniaus, nusišalinę nuo švietėjiškos, auklėjamosios ir tautos laisvinimo veiklos, teisingai nenorė kištis į politiką. Suprantame ir tai, kad jie buvo užsiėmę specialiais dvasios reikalais, kurių atsiradę begalės, suplyšus geležinei uždangai, skyrusiai juos nuo Bažnyčios, t.y., nuo tikinčiųjų. Todėl mes, Lietuvos gydytojai, 1993.01.18-19 d. kreipėmės Lietuvos parapijų kunigus, ragindami nelikti abejingais ir padėti susivokti šalia esantiems parapijiečiams Lietuvos prezidento rinkimų kampanijai metu, „paremti gero kataliko buvusio Lietuvos atstovo g. Šv. Sosto, Stasio Lozoraito kandidatūrą“. Mes buvome tikri, kad „pati Dievo apvaizda pasiuntė jį išvargintai Lietuvai“ ir tikėjome, kad „kunigų subtilūs darbas dar gali padaryti stebuklą, kurio laukė visi dori Lietuvos žmonės“. Dėkojam atsiliepiusiems ir prisidėjusiems prie darbo.

Mūsų nuomone, Bažnyčia yra suligintina su valstybe, nes pirmąjį sudaro tikinčioji antrosios dalis. Todėl mums negali būti vis viena, ką veikia mūsų rinkti atstovai, mūsų valdžia. Ir jeigu ji amorali, mūsų pareiga apie tai priminti. O jeigu dabartinė Lietuvos valdžia, save sutapatinti su valstybe, mumis, savo

ti, kai staiga pakyla kraujospūdis? Mano daktaras sako, kad ne, bet aš kartais jaučiu, lyg mano kraujospūdis pakilo: kai susijaudinu, supykstu, stipriai pavalgau ir pan. Išpila staigus karštis, veidai parausta, kartais net prakaitas visą išrasoja. Esu 53 metų moteris ir pradėdau rimtai rūpintis, kad negačiau širdies smūgio nuo to padidėjusio kraujospūdžio. Kai nueinu pasitikrinti, viskas yra normalu.

Atsakymas. Žmogus paprastai negali pajusti, jeigu jo kraujospūdis pakyla ar sumažėja. Ar jūsų gydytojas atkreipė dėmesį į jūsų paminėtus simptomus? Mano nuomone, tai ne kraujospūdžio staigus pakilimas, o jūsų amžiaus išaukštas moteriškųjų hormonų gamybos sumažėjimas organizme. Pasikalbėkite su savo gydytoju apie estrogeno terapiją.

ferendume dalyvauti, ir paraginti savo parapijiečius balsuoti pagal sąžinę. Šventasis Tėvas Jonas Paulius II neseniai priminė visiems katalikams, tad ir kunigams, uoliai rūpintis savo visuomenės gerove, „neatsisakyti dalyvavimo krašto gyvenime pasireiškiančio įnašu į krašto atkūrimą, ypač atitinkamais pasisakymais ir institucine veikla“ (kalba pasakyta, sveikinant Lietuvos Respublikos prezidentą, Vatikanas, 1994.12.02). Beje, Lietuvos vyskupai šio referendumo metu kunigams nedraudė veikti, tad nejaugi A. Šležiūnaitis nutarė vyskupus užvauduoti?

Mes, medikai, manome, kad šie išpuoliai prieš kunigus rengia dirvą žymiai drastiškesniems jų teisių suvaržymams, ypač keičiant valstybės ir bažnyčios santykius po reglamentuojančius įstatymus. Tai yra, bus siekiama vėl apriboti valstybės piliečių teises per įstatymus, nukreiptus prieš Bažnyčią, mus tikinčiuosius. Pavyzdžiui gali būti „alternatyvus“ įstatymo projektas „dėl turto gražinimo religinėms bendruomenėms“, gavęs „negražinimo“ pavadinimą. Todėl mes, gydytojai, remiame Bažnyčios hierarchų ir kunigų pasisakymus prieš tokį „teisinį“ valstybės ir bažnyčios santykių su reguliavimą, t.y., visų piliečių santykiams su tikinčiąja dalimi. Šių santykių jokia valdžia nebegali reglamentuoti, nes jie jau surašyti ir priimti, taip pat referendumu, į Lietuvos Respublikos Konstituciją.

Džiaugiamės, kad mūsų šviesuomenė, išsivadavusi iš komunistinės prievartos ir apsnūdimo, vis daugiau rodo sąmoningumą ir aktyvumą, sprendžiant mūsų vargingo gyvenimo problemas ir stengiasi energingiau šalinti visas visuomenės blogybes. To mes linkime ir savo kunigams, todėl nuoširdžiai pritariame jų veiklai, kuriant mūsų tėvynės visokeriopą gerovę.

Nuotr. Jono Tamaliūčio

TS/LK Vilniaus Medikų klubas

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to D-raugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimekęs.

Už „Draugo“ prenumeratą atsiliginama iš anksto

	Metams ¼ metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00
Tik šeštadienio laida:		
JAV	\$55.00	\$40.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00
Užsakant į Lietuvą – Oro paštu	\$500.00	\$250.00
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$55.00

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisyso savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

MONS. K. VASILIAUSKAS LAIMINO KŪDIKIUS

Artėjančių šv. Kalėdų proga Vilniaus gimdymo namus aplankė Vilniaus arkikatedros klebonas, monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas. „Kiekviena palata – tarsi mažytis betliejukas“, pasakė monsinjoras K. Vasiliauskas. „Pavauoti“

šventinai visus mažyčius žmogučius, tik vakar, užvakar išvydusius šį pasaulį, pašventinti ir mamytės, ir kelionėje iš palatos į palatą mane lydėjusius medikus. Pabuvau kiekvienoje palatoje, sveikinau su artėjančiomis Kalėdų šventėmis, linkėjau visiems laimės, o patiems mažiausiems – gražiai augti, gyventi pagal Jėzaus Kristaus mokymą“

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophthalmologas/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – (1-312) 337-1285

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutarkys dantis už prienamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėt angliskai) tel. 708-422-8260

DR. VILIJĄ KERELYTĖ
Chiropraktinis gydymas, sveikatos mitybos prietaikymas ir akupunktūra
7271 S. Harlem, tel. 708-594-0400
Bridgeview, IL 60455
Valandos pagal susitarimą

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p. p. - 7 v. v. antrd. 12:30-3 v. p. p. trečd. uždarata, ketvd. 1-3 v. p. p. penkt. ir šešt. 9 v. r. - 12 v. p. p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2122
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. RAIMUNDAS RUGINIS
Chiropraktinis gydymas nuo nugaros, kaklo ir galvos skausmų
1025 Ogden Ave.
Lisle, IL 60532
Tel. 708-963-1410

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v. p. p. ir ketv. 2-5 v. p. p. Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p. p. - 7 v. v., antr. 9 v. r. - 12. ketvd. 12 - 4 v. p. p., penkt. 12 - 6 v. v.

EDMUNDAS VIŽNAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Mažylis lietuviukas gydomas Lithuanian Mercy Lift atsiųstais vaistais. Gaila, kad jo motina net du mėnesius „neranda“ laiko jį aplankyti.

Nuotr. Pranės Šlutenienės

Šv. Kryžiaus ligoninės administratoriui Mark Clement įteikiama žymuo už geriausiai pavykusią ligoninės įvaizdžio pakeitimą, atliktą 1994 metais. Kaip ir šią P... (iš kairės) ... (iš vidurinės) ... (iš dešinės) Amerikos ligoninių darbuotojų sąjungos ligoninės šio metu yra 99 geriausių ligoninių sąrašė (pagal pacientų pasitenkinimą). Prieš dvejus metus jį buvo penkių blogiausių krašto ligoninių sąrašiuje. Iš kairės: Irwin Press, Mark Clement ir Rod Ganey.

Dabar jau mūsų rankose

Jeigu kas abejoja, kad užsienio lietuviai tarp savęs palaiko glaudų ryšį, turėtų paleisti koki „sultingą“ gandą ir stebėti jo nepaprastai greitą plitimą. Per labai trumpą laiką „žinia“ jau bus girdėję ne tik to miesto ar apylinkės lietuviai, bet ir gerokai tolimesnės vietovės. Visi keliautojai žino, kad kelionėje kažkaip nejuociomis „pasidaušina“ bagažas ir namo grįžtama su daug sunkesniu krūviu, negu iš namų išvažiuojant. Panašiai ir su gandai: juo plačiau sklinda, tuo istorija darosi „riebesnė“, nes žmonių vaizduotė prideda savas puošmenas.

NAGRINĖTA UŽSIENIO LIETUVIŲ KŪRYBA

Neseniai per Čikagą ir apylinkes nubangavo naujų gaudų ratilai: Jūnimo centras (JC) mirtinam pavojui! Iš Lietuvos atvyksta jėzuitų provincios su ekonomu, JC parduos už 10 milijonų, JC parduos už 10 milijonų ir tėvyne, ir susizėrė visus tuos milijonus į krepšį, patenkinti iškeliaus už jūrių marių. Tai viena versija. Kitos dar jdomesnės, įskaitant, kad JC pastatus perka prez. Brazauskas ir čia įsteigs kažkokią „kultūrinę“ istaigą užsienio lietuviams kontroliuoti...

Kadangi JC žinomas visoje Amerikoje, galbūt visame užsienio lietuvių pasaulyje, galime įsivaizduoti šurmuli, o su juo ir pasipiktinimą, gaudų sukeltą. Mūsų tautiečiai, kaip toje Maironio dainoje, „galando kirvius, kalavijus aštrius ir ruošėsi bet kokia kaina pavojų atremti. Nors pastaraisiais metais JC šiek tiek „išcentrėjo“, bet jis tebėra labai svarbus. Pirmiausia – tai vienintelis, visiems priemama ir priimtina salė, kurioje kas savaitgalį kas nors vyksta. O ką bekalbėti apie šėntadieninę mokyklą, Pedagoginį institutą, patalpas repeticijomis, sveigoms, kavine vakaronėms, jėzuitų kopyčią, Tyrimų ir studijų centrą, lietuvių lobų sandėlius – archyvus? Tiesa, nors mums JC yra labai brangus, bet 10 milijonų vargiai kas už jį mokėtų...

Pagaliau atvyko ir svečiai iš Lietuvos: jėzuitų provincios kun. Jonas Boruta ir provincijos ekonomas kun. Antanas Gražulis. Kun. Borutą daugelis pažįsta iš anksčiau. Jis 50 metų amžiaus (pagal mūsų standartus – dar visai jaunas kūni-

gas), bet jau daug sunkios gyvenimo patirties ragavęs. Baigęs slaptąją kunigų seminariją bolševikmečiu, slaptai ir kunigų išventintas, apie 10 m. darbovos pogrindyje. Kai kun. (dabar vyskupas) Sigitas Tamkevičius buvo suimtas ir ištremtas, kun. Boruta perėmė „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ redagavimą ir tą darbą dirbo 6 metus. Provinciolu išrinktas 1989 m., yra Vilniaus arkivyskupijos tarybos narys, Vilniaus un-te dėsto katechetikos kursą. Tai ramaus būdo, tolerantiškas asmuo, gerokai nuostebintas jį atlydėjusio „garso“, todėl stengėsi padėti užtikrinti išsklaidyti.

JC problema yra dvilypė, sumažėjęs būrelis jėzuitų, kurių dauguma – ir seni, ir ligoniai. Jiems išlaikyti vietinių lėšų nebeužtenka, todėl turi pridurti provincija, kuri pati galo su galu nesuveda. Iš sekmadieninių rinkliavų kopyčioje nepakanka nei už elektrą atsilyginti. Jeigu šis problemos dalis iš viso išsprędžiama, tai vis tiek labai paini. Antroji pusė – pats JC. Pasak kun. Borutos, kol centras bus reikalingas lietuviams, jis nebus uždarytas, parduotas, iškeistas ar atiduotas. Jis lieka jėzuitų įsavybė (tai susieta su federaciniais mokesčiais), bet jame vieta – kaip ir anksčiau – ras įvairi veikla, archyvai ir kt. Tačiau centras jaučia savo „amžių“, reikia naujos sildymo sistemos, reikia kitų remontų. Kur gauti pinigų?

Atrodo, kad lėšų klausimas neturėtų būti neišsprędžiamas. Kai pajutome JC tikrą ar tik tariamą pavojų, visi šoko protestuoti, dūsauti, kad dabar visai lietuviškai veiklai – galas. Be abejo, visi buvo žinių sukrepinti ir priversti dar kartą kreipti rimtą dėmesį į nepamainomą JC svarbą. Nors „pavojus“ tam tikra prasme praėjo, bet jis ir liko: reikia centrą – ir lietuvių jėzuitus – išlaikyti. Reikia aktyviai, konkrečiai, kiekvienam lietuviui – ir Čikagoje, ir apylinkėse, ir visur kitur – prisidėti prie JC išlaikymo. Iš jėzuitų provincijos turime užtikrinti, kad JC ir toliau tarnaus lietuviams, nebent mes patys per savo neapdairumą ar apatiją jį paleisime iš rankų. Jeigu tai atsitiks, negalėsime nieko kaltinti, tik save.

Jaunimo centro valdyba ir taryba, susitikusi su svečiais jėzuitais iš Lietuvos. I eil. iš kairės: Albina Ramanauskienė, Aleksandra Likanderienė, kun. Jonas Boruta, SJ, jėzuitų provincios, Salomėja Endrijauskaitė, kun. Antanas Gražulis, SJ; II eil.: Antanas Paužolis, kun. Juozas Vaišnyš, SJ, Vaclovas Momkus, Zuzana Žilėvičienė, Juozas Masilionis, Pranė Masilionienė ir Stasys Džiugas; III eil.: Stasys Žilėvičius, Viktoras Lesnias, Viktoras Endrijauskas, dr. Petras Kisielius, Jonas Paronis, Aleksas Lauraitis, Viktoras Jautokas ir Adolfas Dirgėla.

Nuotr. Jono Tamulaičio

KURDŲ PARTIZANAI NENORI PASIDUOTI

ZENONAS PRŪSAS

Paskutiniu laiku pasaulinėje spaudoje yra gana daug rašoma apie karą Čėčėnijoje, kur didelė Rusija vykdo teroro veiksmus prieš mažą čėčėnų tautą. Tačiau beveik nieko nerašoma apie Turkijos vykdomą genocidą prieš daug didesnę kurdų tautą. Kurdų likimas yra tragiškas: grobuoniški kaimynai neleidžia 20 milijonų tautai sukurti savo valstybę. 1920 metais, išardant Otomanų imperiją, kurdams buvo pradžiametė nepriklausomybė, bet vėliau, pasipriešinus Turkijai, Iranui ir Irakui, ji nebuvo duota. Kurdais apgyventa teritorija (Kurdistanas) taip ir liko padalinta tarp šių valstybių ir Sirijos. Apie pusę teko Turkijai. Visose šiose valstybėse prasidėjo kurdų diskriminacija ir nutautinimo politika. Dėl to nuo 1925 metų kurdai pradėjo bruzdėti ir ruošti partizaninio pobūdžio sukilimus. Tam buvo geros sąlygos: labai kalnuota teritorija. Buvo daug aukų, ypač per Irano-Irako karą 1980-1988 metais, kada buvo išžudyta apie 400,000 kurdų, jų tarpe daug moterų ir vaikų. Kai 1991 metais jie bandė atsiskirti nuo Irano, žuvo apie 25,000 kurdų. Per Gulfo karą 1991 metais jie užsitraukė ir Sadam Husein kerštą. Tik šį kartą jie buvo iš dalies išgelbėti: jiems buvo įkurta „saugioji zona“ už 36 paralelės. Čia dabar

kurdai turi dalinę autonomiją. Gal labiausiai kurdus yra skriaudusi Turkija. Turkų siekis: nutautinti visus, rytinėje Turkijos dalyje kompaktiškai gyvenančius, kurdus. Viena priemonių: iškelimas kurdų iš jų apgyventų rajonų į vakarinės Turkijos miestus, kur jie, neturėdami nei kurdų kalba mokyklų, nei laikraščių, nei organizacijų, palengva nutaustų. Per praėjusius 70 metų Turkija, nors ir save laikydama demokratine valstybe, su kurdais elgėsi labai nedemokratiškai. Visoje Turkijoje, įskaitant ir rytinę dalį, kurdų kalba yra įstatymais uždrausta. Kurdams neleidžiama turėti nei savo organizacijų, nei politinių partijų. Leidžiama dalyvauti tik turkų politinėse partijose. Netgi neleidžiama dėvėti tautinių kurdų drabužių. Neleidžiama turėti savo laikraščių ir leisti knygas kurdų kalba. Be reguliarių yra ir specialūs teismai, kur kurdai baudžiami už „kurdiškumą“. Kurdams tvirtinama, kad jie ešą ne atskira tauta, o tik „kalnų turkai“, kalbą tik kiek skirtinga tarme. Ar ne taip lenkai aiškino lietuviams? Ši prievartinė asimiliacija iš dalies buvo sėkminga: daugelis nuo tautos kamieno atskirtų kurdų nutaustų, ypač miestuose. Nutaustiesiems kurdams daromos visokios lengvatos. Bet visgi yra

nelengva 32 milijonams turkų suvirstinti 10 milijonų kurdų, ypač tuos, kurie bando išsilaikyti kompaktiškai rytinėje Turkijoje. Esant tokioms sąlygoms, daugelis kurdų patriotų buvo priversti eiti į pogrindį. Turbūt veiksmingiausia pogrindžio organizacija yra PKK, arba Kurdistano Darbininkų partija. Ji jau 10 metų veda partizaninį karą prieš Turkijos valdžią. Veikimo apimtis yra labai panaši kaip ir buvusius Lietuvos partizanų 1944-1953 metais. Jie užpuola Turkijos valdžios istaigas, policiją ir baudžia labiau pasižymėjusius ne tik turkų pareigūnus, bet ir nutautinimui pasidavusius kurdus, pavyzdžiui, kurdų kilmės mokytojus, kurie kokyklose bando nutautinti kurdų vaikus. Šie partizanai yra aktyvūs tik pavasarį, vėsa ir rudenį. Žiemos metu jie išsiskirsto ir apsigyvena pas vietinius gyventojus.

Atrodo, kad paskutiniu laiku Turkija nutarė „išspręsti“ kurdų problemą. Vyksta teroro kampanija. Pavyzdžiui, gruodžio mėnesio 3 dieną Ankaroje ir Konstantinopolyje buvo subombarduotos kurdams palankaus turkiško laikraščio (Ozgur Ulke) būstinės. Spėjama, kad tai yra Turkijos saugumo darbas. Aštuoni kurdai, Turkijos parlamento nariai, buvo nubausti kalėjimo bausmėmis iki 15 metų vien dėl to, kad viešai gynė kurdų teises. Padažėjo kurdų aktyvistų ir intelektualų nužudymai. Pavyzdžiui, gruodžio 14 dieną buvo rastas veikla kurdų advokato lavonas.

Paprastai tokių nužudymų kaltininkai nesurandami. Bet didžiausi šios kampanijos smūgiai tenka partizanams. Kad juos sunaikintų, pradėta per prievartą iškelinti vietinius kurdus gyventojus, ypač Tunceli provincijoje, kur partizanai buvo labai aktyvūs. Net 62 kaimai buvo evakuoti ir sunaikinti, sudeginant namus. Gyventojams liepiama išsikraustyti per labai trumpą laiką. Tik jų niekur nedeportuoja sunkvežimiais, kaip kad darė Lietuvoje: jie gali eiti, kur nori. Ypač nukentė seni žmonės. Ši genocidą vykdo Turkijos armija ir saugumo darbuotojai. Išvėntinti žmonės daugiausia keliasi į miestus. Pavyzdžiui, pagal „Economist“ žurnalą (1994 m. gruodžio mėn. 17 d.), Djarbarki mieste, esančiame kurdais apgyventoje teritorijoje, per praėjusius ketverius metus gyventojų skaičius padaugėjo nuo 380,000 iki 1,250,000. Be abejo, čia laikinai žiemos sezonui atsielia ir daugelis partizanų, kad atėjus pavasariui, galėtų vėl grįžti į kalnus.

UŽ VYRIAUSYBINI SĄNTAŽĄ TIK DVEJI METAI?

Lietuvos pilietis Kęstutis Mažuika, šantažavęs Švedijos vyriausybę Ignalinos atominės elektrinės (AE) susprogdinimo, Stokholmo 13-tame teisme nutaustas kalėti dvejus metus. Nutaustas advokatas G. Bergas išreiškė pasitenkinimą tokia švelnia bausme, nes grėšė bausmė iki 6 metų. Pasitenkinimo neslėpė ir pats nutaustasis.

Alytaus gyventojas K. Mažuika prisipažino Švedijos premjero Ingvar Carlsson raštinėje reikalavęs 8 milijonų dolerių išpir-

kos, kad Ignalinos AE susprogdinimo akcija nevyktų. Prisipažinęs kaltu, jis, tačiau, teigė, jog buvo priverstas nusikalsti. Teisme jis pakartojė tardymo metu duotus parodymus, ešą taip pasielgti jį priverė Lietuvoje veikianti grupuotė NUC-41 „W“.

Pasak advokato, teismas šiuo teiginiu nepatikėjo. Lietuvos specialiosios tarnybos teigia, kad apie tokią organizaciją nėra nieko girdėjusios. Daugiau kaip dvi valandas trukusio teismo proceso metu K. Mažuika buvo klausiamas, ar nenorėtų būti teisiamas Lietuvoje, tačiau jis kategoriškai to atsisakė. Už gerą elgesį nuteistojo įkalinimo laikas gali būti sutrumpintas trečdaliu.

Kęstutis Mažuika gali būti išduotas Lietuvai po to, kai atliks bausmę Švedijoje. Tačiau jo advokatas abejoja, ar tai bus padaryta.

Jaunimo centro tarybos pirmininkas Vaclovas Momkus (kairėje) ir lietuvių jėzuitų provincios kun. Jonas Boruta.

Nuotr. Jono Tamulaičio

SIRENOMS KAUKIANT IR MIESTAMS DEGANT

JUOZAS ŽYGAS

Bet nereikia manyti, kad Weimare vien tik kultūra tebuvo. Taip buvo tais laikais, kuomet hercogai valdžią turėjo. Dabar jau laikai pasikeitė. Ir Weimaras nebėra vien tik poetų ir muzikų miestas. Visai netoli nuo kultūrinio ir istorinio centro, milžiniški naujai pastatyti fabrikai: „Gustav Adolf Werk“. Tai Kruppo ginklų kalvės. Taip pat netoli Weimaro buvo garsioji Buchenwald koncentracijos stovykla. Vėliau, jau karui pasibaigus, buvo skelbiama, kad po ta stovykla buvo požeminės amunicijos imonės, kuriose dirbo kalvinai. Taip pat jau žymiai vėliau sužinojau, kad joje buvo ir lietuvių. Galbūt, kuomet mes „kultūrą sėmėmės“, kiti kaip vergai dirbo.

Vakarop grįžtame į geležinkelio stotį, nes reikia toliau važiuoti. Nors jau esame ne per toliausiai nuo mūsų, dar Kaune pasirinkto, Sonneberg.

Pasirodo, kad dar reikės vieną kartą persėsti, nes Sonneberg nėra ant pagrindinės geležinkelio magistralės. Vadinasi, būsime nuošaliau nuo pagrindinių kelių. Iš dalies tai ir gerai, nes pagrindinės geležinkelio linijos yra ir bombonešių taikiniai. Mažą galiuką pavažiavę, turėsime išlipti Saalfeld, o iš ten jau yra tiesioginė linija į Sonneberg.

Į Saalfeld atvykstame jau temstant. Atidavę lagaminus į apsaugą, dar spėjame į bufetą nubėgti. Bufete maistas nepalyginamai blogesnis, negu buvo Posene ir net blogesnis, kokį gavome Weimare.

Kadangi geležinkelio stotis nėra labai didelė, tad ir žmonių spūsties nebuvo. Mes ant suolo atsėdė, pradedame galvoti apie miegą. Nespėjus dar akių sumerkti, pradeda sirenos kaupti. Mes jau prie to pripratome, tad irgi bėgame kartu su srove. Šikart jau skirtingai, bėgame ne į požemį, bet į stoties aikštę. Patamsyje, kažkaip mes nuo srovės atitrūkome ir pasimetėme. Buvo neįjauku. Ir staiga iš patamsio pasigirdo vokiškai: „Lietuviai eikite čia“. Akys tamsoje jau apsiprato ir žiūrėjau vokiečių kariški, tad jį ir pasekėme. Sleptuvė buvo visai skirtinga nuo kitų, kuriose teko būti. Šikart mes lindome į apkasus nuo skeveldrų. Tamsu ir nieko nematyti. Einame į apkasus apgraišomis, vienas į kitą įsikibę. Padarius posūkį, kabo mažutė lempuotė, tad jau galime žiūrėti, kaip tie apkasai atrodo. Tai maždaug 2 metrų platumo tunelis, kurio sienos ir lubos suretos iš rąstų. O kiek giliai esame po žeme, tai negalėjau susiorientuoti. Pagaliau koks skirtumas?! Jeigu bomba pataikytų, tai vis tiek neatliaktų!

Pradedame su pavojais apsiprasti

Pradedame su vokišku gyvenimu apsiprasti. Kiekvieną naktį kažkur vykta oro puolimai ir bombardavimai, bet mes ant savo kailio dar nepatyrėme. Gerai, kad Vokietija yra tokia didelė. Kol iki mūsų ateis, tai gal ir karas pasibaigs. Vokiečiai viską, ką daro, tai daro apskaičiuotai. Atrodė, kad tunelias galėtų būti, kiek siauresnis. Bet kur tau! Buvau užsimiršęs, kad mes jau Tiuringijoje esame. Tik kuomet pamačiau vieną vokiečių, su „korb“ sėdinčia, o taip pat kitą su „korb“ bandančią prisiprausti, supratau, kad viskas buvo beveik centimetro tikslumu apskaičiuota.

Po gero pusvalandžio pavojų atšaukia. Einame vėl į savo seną vietą. Beveik nespėjome atsistėti ir vėl sirenos kaupti emė. Atrodė, kad kas nors susimaišė, nes išėjė jau girdėjome galingą motorų ūžimą. Pirmą sykį pajutome žmonių paniką. Žmonės, patamsyje besikubė-

dami vienas kitą net parstūmė. Bėgantieji buvo daugiausia seni žmonės. Kažkas pargriuvęs pametė akinus, bandė su kišenine lempute pasišviesti, tai iš visų pusių pasigirdo: „Licht aus! Licht aus!“ (šviesas užgesinti!). Sleptuvėje patydomis, bet seni žmonės vis tiek apygarsiai kalba, tad užgirdau, kad ir vokiečiai susirūpinę, kodėl taip staiga bombonečiai atsirado. Tuomet aš maniau, bet tai buvo tik mano nuomonė, kad grįžtantieji bombonešiai ir nauja banga vienu metu perskrido per oro apsaugos zonas. Tad sekimo punktai jų nepastebėjo. O tai galėjo būti ir sąmoningai padaryta, kad vokiečių oro gynybą sumažintų.

Baigiasi mūsų kelionė

Iš ryto apsikute į vadinamosios kovos išgėrę, pasiimame savo lagaminus ir einame į traukinį paskutiniam kelionės tarpiniui. Pagal mano turimą žemėlapi, atrodo, kad mūsų kelionė nebus ilga – galbūt tik 60 km. Pro traukinio langus matyti miškingos ir kalnuotos vietovės. Kur ne kur kaimeliai, kurių stątyba jau visai skirtinga nuo iki šiol matytų. Mūrinių pastatų sienos su sukryžiuotais balkiais. Labai daug pastatų apkalti galbūt grafito plokštėmis. Gamtovaizdis labai gražus, tik labai mažai matyti dirbamų laukų. Protarpiais vienas kitas miestukas. Mums labai įdomu, kaip atrodys mūsų pasirinktas miestukas?

Kaimukų ar priemiesėčių daugėja, traukinys stoja kas 5-10 min. Matyti jau didesni pastatai ir pagaliau, mūsų didžiausiam nustebimui ir išgąščiu, daugybė rūkstančių kaminų. Tačiau tai ne Sonneberg. Bet mažas džiaugsmas – pasirodo, kad tai tik Sonneberg priemiestis. „Vadinasi, štai tau, Jurgi, ir Devintinė!“ I kokį „miestuką“ mes dabar važiuojame? Traukinys ilgai nestovi ir vėl toliau važiuoja. Dabar jau iš abiejų pusių miestai. Dešinėje pusėje jau aukštesnis kalnas, kurio šlai-

tai nusėti tarp medžių ir sodų paslėptais namukais. Stiri fabrikų kamainai ir ta stotelė „ne ant magistralės“, ne tokia jau maža. Iš abiejų pusių po kelias bėgių eiles ir visur vagonai, vagonai ir vagonai.

Į savo paskyrimo vietą atvažiuojame sekmadienio ryte. Su savo lagaminais ir kuprinėmis įsikraudome į laukiamąją salę. Salė visai skirtinga nuo iki šiol matytų. Visos sienos išdažytos žiemos ir kalėdiniais vaizdais. Kalėdų seniai, nykštukai, briedžiai ir įvairūs žaislai. Atiduodame savo bagažą į apsaugą. Nusisukutame ir šiek tiek apsitvarkome, žinoma, rūbai ir mes patys susivėlė. Nereikia nė stebėtis. Šešios paros, paleistos ant platformų ir geležinkelio stočių salėse. Su tais pačiais rūbais ant grindų ar ant suolo miggota. Vokiečiai to dar nesupranta. Visos vokiečių iškrakmolintomis ir meginiais papuoštomis apykaklėmis, o mūsų baltiniai savaitę laiko nekeisti.

Vos spėjus mums susitvarkyti ir savo mažą lagaminėlį su skutimosi priemonėmis bei rankšluosčiais į apsaugą atiduoti, pradeda kaupti sirenos. Kadangi buvo sekmadienis, žmonės tuo metu bažnyčiose, o čia sirenos kaukia, maždaug per patį pakylėjimą. Mums besidairant, kur yra rodyklės ir sleptuves, atsiranda civilinės apsaugos pareigūnai ir visus iš pastato varo. Išbėgame į aikštę, o aikštės šone ir priekyje stūkso didžiuliai penkių aukštų pastatai. Tuos pastatus pamačius, širdis beveik į užkulnius nukrito. Tai tau ir miesteliukštis, kuris pagal žemėlapius, mūsų supratimu, turėjo būti nei bombos nevertas. Aikštėje pora šalmuotų policininkų su motociklais ir daug civilinės apsaugos pareigūnų. Mums jau kelio rodyti nereikėjo, kadangi žmonių srovėlė į tuos didžiuosius pastatus skubėjo. Ir mes nuskubėjome į pastatą, kuris buvo aikštės dešinėje.

(Bus daugiau)

AMŽINAS MOKINYS IR MOKYTOJAS

VALENTINAS MARKEVIČIUS

Ieškodamas tinkamesnio apibūdinimo prof. Pauliaus Galaunės asmeniui, supratau, jog jis ne tik mūsų meno kultūros pamatas, bet ir kolona, laikanti platų ir tvirtą stogą po sukrautais dailės ir istorijos turtais.

Šio reto ir brangaus žmogaus veiklos sintezę bandysime kuo glausčiau apibrėžti. Jis — praeities ir dabarties grožio kaupėjas, saugotojas ir puoselėtojas, o reikalui esant — šių vertybių išmanantis reprezentantas užsienio kraštuose. Jis — amžinas Mokinys ir Mokytojas. Reiklus sau ir nenuolaidžaujantis kitiems. Tai neeilinis organizacinio talento, darbštumo, nuoseklumo, įžvalgumo ir kompetencijos žmogus.

Jo darbas visuomeninėse ir valstybinėse įstaigose liko mūsų kraštui, asmeninės kolekcijos ir rinkiniai — mums, gausybė jo mokinių ir dar didesnė minia jo įtakotų žmonių skaidrina mūsų padangę ir padrašina ateičiai...

Važiujant į Ukmergę (nuo Kauno pusės) pro Pageležius, apima neįtikojamas nerimas. Juk čia, prieš 105-rius metus gimė Paulius Galaunė. O nerimas ne dėl to, kad nėra memorialinės sodybos — muziejaus, o dėl kuklaus koplytstulpio „je vietoje. Nesmagumas širdį dėl mūsų nežinojimo. Kalbu apie paprastus keliauninkus, kuriems paminėjus taip nusipelnusių asmenybės pavardę, dar tenka aiškinti jį buvus ne karvedžiu, ne politikui, ar vietos kolūkio pirmininku.

Na, bet nepulkim į sumaištį. Istorija visada susirikiuoja taip, kaip dera. Verčiau grįžkime prie mūsų herojaus.

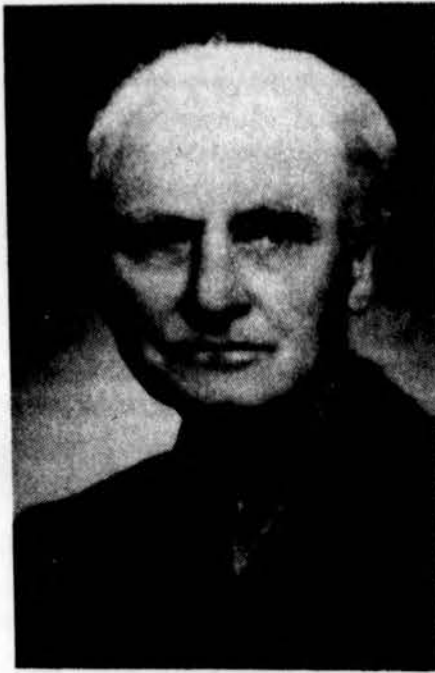
Kai Paulius Galaunė gimė, jo tėvui, Pageležių kalviui, Konstantinui, buvo šešiasdešimt metų. Kaip žinia, tokie „vėlyvukai“ esti protingi ir gabūs vaikai. Jie viską pastebi ir nieko neužmiršta. Taip ir Paulius Galaunė ryškiai atkuria kaimynų pasakojimus, turėjusius lemiamos reikšmės jo gyvenime.

„Tiktai daug vėliau supratau, kad tokiais prisiminimais, į istorinius faktus ipindami savo fantazijos ar iš kitų girdėtų anekdotų, jie pagrįsdavo savo gyvenimo kasdienybę. O man visa tai buvo pirmos istorijos pamokos“. („Muziejinio novelės“, P. Galaunė p. 9).

Tėvelis, nors mokėjo tik skaityti, buvo surinkęs nemažą biblioteką, kolekcionavo senovinius pinigus, įvairiausias etiketes. Turėjo stiprų meninį pojūtį. Apkalbinėdamas skrynias geležinėmis ornamentinėmis skardelėmis, aiškino, kad jo darbas turi derintis su skrynios „malivone“.

„Ėmęs bresti, pradėjau rinkti knygas, rinkti senas monetas, domėtis lietuvių liaudies menu ir visokiais kitais muziejiniams dalykais. [...] Ne kartą pagalvodavau ar tik čia nebus lėmęs ir tėvelio būdas“. (MN p. 26).

Būtina pastebėti, kad Paulius Galaunė brenė ne lietuviškoje aplinkoje. Trylikametis pateko į žydišką, lenkišką, rusišką ir vos vos lietuvišką Vilnių, po metų, 1904-aisiais išvyko į Peterburgą, kur mokėsi mokykloje iki 1910 m. Baigęs mokyklą, tris metus studijavo Peterburgo psichologijos institute ir iki 1914-ųjų mokėsi meno mokyklose Peterburge ir Maskvoje. Bestudijuodamas bendradarbiau „Aušrinėje“, „Lietuvos žiniose“ ir „Lietuvos ūkininke“. Pirmojo pasaulinio karo metu, tarnaudamas rusų kariuomenėje, 1916-17 m. dirbo Lietuvių

Prof. Paulius Galaunė.

centriniam komitete ir kartu su kitais lietuvių veikėjais registravo Lietuvos kultūros paminklus, kad juos būtų galima pergabenti ir mūsų kraštą.

Sakydamas, kad Paulius Galaunė brenė ne lietuviškoje aplinkoje, noriu pabrėžti, kokios stiprios buvo jo lietuviškos šaknys, kurių per keturiolika metų niekas nesugebėjo paplauti arba išrauti. Galų gale, tai buvo tik svetimta padangė, o mintys, darbai, siekiai — visados lietuvininko!

Rūpestis, pačio tikriausio kančinio rūpestis, dėl mūsų kultūros turtų likimo, lydėjo Paulių Galaunę nuo Pirmojo pasaulinio karo iki pat garbingo gyvenimo pabaigos.

Jau 1918 m. lapkričio 29 d. Švietimo ministerija paskyrė Paulių Galaunę igaliojiniu Lietuvos dailės ir meno turtams gražinti iš užsienio, o po metų jis buvo Švietimo komisariato komandiruotas į Maskvą ir Petrogradą igaliojiniu Lietuvos kultūros turtams iš Rusijos gražinti.

Apie sunkų derybų darbą ir pastangas išjudinti prisnūdusią Lietuvos valdžios pusę, matome paskaitę atsišaukimą į mūsų visuomenę, kurį paruošė lietuvių komisija, kovojusi dėl kultūros vertybių gražinimo.

„Aiškiai reikiama rusų nusistatymas — arba visai nieko neatiduoti, arba jeigu ir atiduoti, tai mažiau kaip maža. Todėl ir reikia [...], kad į tą mums opų klausimą įsimaitytų galingas Lietuvos visuomenės balsas. O į jį rusai kreipia dėmesį. Taigi lai Lietuvos visuomenė paskelbia, kad ji sutiktų pakelti didžiausias medžiagines aukas palaikyti geriems kaimyniniams santykiams su Rusija. Bet tada, kada klausimas eina apie Lietuvos tautos sielą, jos veidą ir garbę, apie pačią jos būti, tuomet apie nusileidimą negali būti kalbos“. (MŽ 1923 Nr. II, p. 352).

Ak, kad mūsų laikų diplomatams nors lašėlį tokio tvirtumo, pasiryžimo ir aiškios pozicijos kovoje už teisėtus siekius, su mūsų neramiais kaimynais.

Nuo pat pirmųjų nepriklausomybės dienų, Lietuvos meno žmonėms rūpėjo, kaip geriau susirinkti į vieną būrį ir spręsti iškilusias kultūros problemas.

Pilnaties valanda išmušė 1920 m. sausio 29 d., kuomet įvyko pirmasis Lietuvių meno kūrėjų draugijos susirinkimas. O jų programoje — „Lietuvių menininkai, susibūrę Lietuvių meno kūrėjų draugijon, pasiryžo pasiimti į savo rankas meno aprūpinimo reikalą tvarkyti ir kelia šitokį aiškiai nustatytą tikslą: auginti ir sergėti lietuvių meną“.

Tame pirmajame susirinkime išrinkta pirmoji valdyba. Išlikusioje istorinėje nuotraukoje matome autoritetingą valdybos sudėtį: Maironis, P. Galaunė, J.

Naujalis, B. Sruoga, A. Sutkus, P. Vaičiūnas, St. Šilingas. Geriau išžiūrėję ant stalo pastatytą nuotrauką, įžvelgsime dailininko Adomo Varno atvaizdą — jis, tos pirmos valdybos pirmininkas.

Džiugu, kad tai buvo ne rėksnių, o darbščių žmonių draugija. Per 1920-22-uosius metus draugijos dėka buvo įsteigti Dramos ir operos sambūriai, paskatinę kurtis profesinius teatrus, įkurti Meno mokyklą, 1921 m. patvirtintas Draugijos paruoštas M. K. Čiurlionio galerijos įstatymas.

Paulius Galaunės vaidmuo šiuose kapitaliniuose darbuose tikrai neeilinis. Kitas dalykas, kad jis nemėgo afišuotis. Niekam ne paslaptis, kad visose sferose daugiausiai plūsdavo ne garbės pirmininku, o tuo „nematomoju“.

Respublikos vadovybė, matydama jaunojo veikėjo gabumus, dar 1921 m. paskyrė P. Galaunę Valstybinio muziejaus direktoriumi. Po dviejų metų, kaip valstybės stipendininkas jis siunčiamas studijuoti į Luvro muziejaus mokyklą. P. Galaunė pirmasis muziejinis profesionalas, įgavęs atitinkamą kvalifikaciją užsienyje.

Iš Paryžiaus grįžęs, P. Galaunė 1924 m. kovo 15 d. paskiriamas Čiurlionio galerijos ir Valstybinio muziejaus direktoriumi. Jo pastangomis surinkta nemaža M. K. Čiurlionio paveikslų, išvežtų į užsienį arba buvusius pas privačius asmenis Lietuvoje. Svarbiausia, šioje vietoje, reikia prisiminti, kad P. Galaunė šias pargais priėmė tarsi neapčiuopiamos realybės.

Būtent P. Galaunės milžiniškomis pastangomis pastatytas minėtas muziejus. Dar nebaigtose rūmuose surengiama M. K. Čiurlionio kūrinių paroda ir išleistas vienas pirmųjų M. K. Čiurlionio paveikslų katalogas. Kiek vėliau, 1938-aisiais, P. Galaunė, kaip redaktorius ir sudarytojas, reprezentavo M. K. Čiurlionį pirma ir išsamia monografija.

Knygų rašymas atskira, didelio nagrinėjimo tema. Tačiau verta paminėti, kad vien 1926 m. P. Galaunė išleido „Lietuvos kryžiai“, „Senoji tapyba“, „Ex librisas Lietuvoje“. Po metų — „Lietuvių liaudies raizinių katalogas“, „Tapytojas Juozas Oleškevičius“, 1928 m. — „Vilniaus meno mokykla“. Vytauto Didžiojo metais pasirodė ilgą apmąstymų, tyrinėjimų ir darbo universitete vaisius — „Lietuvių liaudies menas“. Ir iki mūsų dienų šis veikalas nėra pralenktas. Tai tarsi liaudies meno studijų kertinis akmuo. Kur dar studijos šia tema švedų, danų, prancūzų kalbomis! Sovietinės okupacijos laikais P. Galaunė bene reikšmingiausiai prisidėjo leidžiančiui leidiniui „Lietuvių liaudies menas“. Iš šios serijos jo paruošti išėjo po du toms „Medžio dirbiniai“, „Skulptūra“, po vieną tomą — „Keramika“ ir „Grafika, Tapyba“. Jau bibliografinė retenybė tapo „Muziejinio rinkinio „Dailės ir kultūros barose“, galima rasti aibes pamokančių pavyzdžių.

Tiesiog neįmanomas ir beviltiškas triušas, viename straipsnyje apžvelgti visus bent kiek žymesnius P. Galaunės darbus. Kiek nuveikta šio žmogaus iniciatyva įkūrus XXVII Knygos mėgėjų draugiją... Prieš visa tai ir daug ką kita, pakyla rankos ir nusvyra galva (tik ne iš nuovargio — iš gėdos, kad mes jaunieji, tiek maža tesugebam atlikti...).

Sunku aprėpti ramiu protu, kaip Paulius Galaunė sugebėjo pernešti tiek karų, valdžių, okupacijų ir asmeninių sukrėtimų? Kaip reikėjo jaustis tokios aukštos kultūros žmogui, dar prieš tarybinę okupaciją Lietuvos banko seifuose (pasitinkant lemiamus pavojus) slėpusiam

vertingiausias paveikslus, nepabūgusiam tremčių, nacių žiaurumo ir tarybinės „inteligentijos“ nesiskaitymo. O tiksliau tariant — bolševikinio paniekinimo.

Iš tęstinio leidinio „Lietuvos archyvai“ (parengėjas Ričardas Čapas), sužinome kokiomis dvasinėmis represijomis buvo žlugdomas Paulius Galaunė lemtingaisiais 1948-50 m. „[...] Ideologinę madą visoms veiklos sritims diktavo Maskva, kiekvienas naujas ideologinis vėjus buvo nuleidžiamas nuo piramidės viršūnės žemyn. [...] Remiantis šiuo įstatymu išleidžiamas 1948 m. gruodžio 11 d. Meno reikalų valdybos prie LTSR MT viršininko J. Banaičio įsakymas. Minėto Maskvos įsakymo vykdymą įpareigoja savo pavaldinius Z. Kumpienę, J. Lupšicą, M. Krinickaitę: (...) Galutinai išvalyti vadovaujančių bei meninių darbuotojų kadras nešančių ir tarybinę meną antiliaudines formalistines tendencijas, susikompravitavusių, neturinčių pakankamo idėjiniai — teoretinio paruošimo ir nesugebančių pertvarkyti meno įstaigos veiklą naujose sąlygose — asmenų; nutraukti šitų žmonių perkėlimą iš vienos įstaigos į kitą“.

Pauliui Galaunėi tuo laiku buvo prikišama jo pritarimas bei savo straipsniais palaikymas „Ars“ dailininkų grupės veiklos nepriklausomybės metais, kuri sovietmečiu buvo apkalta „kosmopolitizmu bei formalizmu“. Šitų savybių žiūrėta net M. K. Čiurlionio mene. Jomis buvo kaltinami dailininkai S. Užinskas, A. Gudaitis, L. Truikys ir kiti menininkai bei muziejų darbuotojai.

„Turint omenyje, kad dailės muziejai nėra menų kūrinių sandėliai, bet įstaigos, kurios turi didelę auklėjamosios reikšmės darbą masėms, vado-

Tarybiniais laikais buvo draudžiama, o nūnai galima ir reikia priminti kokiais ordinais ir medaliais jis apdovanotas: Vytauto Didžiojo ordinas (1931 m.); Lietuvos Nepriklausomybės medalis (1928 m.); Švedijos Karaliaus Vazos II laipsnio ordinas (1932 m.); Belgijos Karaliaus Leopoldo II ordinas (1939 m.); Latvijos trijų žvaigždžių ordinas; Prancūzijos Akademijos palmių medalis ir Prancūzijos garbės legiono ordinas (1930 m.).

Tegu puošia jo atminimą darbai ir apdovanojimai. O mums tai tebūnie pavyzdys — ką gali vienas pasiųstyti.

Čikagos Lietuvių Tautodailės instituto narė s. Kristina Vaičikonienė „Dubysos“ draugovės paukštytes supažindina su audimo menu. Iš k. — s. K. Vaičikonienė, Natalija Skvirblytė, Viktorija Biskytė ir Nina Connolley. Už jų — Kristina Badaraitė ir Alina Meilytė. Nuotr. Danos Mikuzienės

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus. Skubiems siuntiniams AIR CARGO. Komercinės siuntos pagal susitarimą. Dokumentus, įgaliojimus notarizuojam veltui.

MAISTO SIUNTINIAI

Aukštos kokybės maisto produktai

Nuo \$29.- iki \$98.- Du patys populiariausi:

\$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, alicjus, mėšos konservai, aspirinas, multivitaminai.

\$98.- dešra (rukta), mėšos konservai, šprotai, vaisių koncentratas, margarinas, alicjus, sūris, sausainiai, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta, kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos, majonezas, riešutai (išlukštentai), konservuoti žirneliai, konservuoti agurkai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. 55 svarai arba 25 kg.

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją. Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St. Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

CLASSIFIED GUIDE

HELP WANTED

Ieškoma lietuvių prižiūrėti seną moterį, paruošti valgius ir gyventi kartu Barrington, IL.
Tel.: 708-382-1413

Lietuvių kompanija „DAZZLE“ Floridoje ieško žmonių naktniam darbu valyti grindis parduotuvėse. Smulkesnei informacijai kreiptis: tel. 1-813-379-9342. Kalbama lietuviškai, angliskai, lenkiškai ir rusiskai.

CLIPPERS & SORTERS

Full time positions for people who work well with hands and are neat and careful workers. We will train you to clip or sort magazine & newspaper articles for our press clipping bureau. No typing. Loop location. Good benefits and \$5.50/hr. to start.

CALL 312-986-2730 FOR INTERVIEW BETWEEN 9:00 A.M. AND 3:00 P.M.

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sažiningai.
312-779-3313 KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.

FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th Street Tel. (708) 424-8654 (312) 581-8654

NAMŲ ŠILDYMAS Taisau visų rūšių apšildymo įrengimus ir pakeičiu vandens šildytuvus. Papildomai gaunu visas atsargines dalis. Kreiptis: A. Banys, 1-708-447-8806.

TAISOME SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUOJIMUS.
H. Deckys Tel. 585-6624

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS (312) 586-5959 (708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuterinis FAX pagalba
- Nusavybių įkainavimas veitui
- Perkamieji parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

IEŠKO BUTO

Suaugusių šeima ieško 3 miegamų buto. Skambinti 312-847-2943 ar (312) 247-0190

FOR RENT

Išnuomojamas 3 kamb. apšildomas butas, apyl. 71 St. ir Washenaw Ave., viename arba dviejuose suaugusių asmenim. Yra šaldytuvai ir virimo plyta. \$325 mėn. + „security dep.“ Kreiptis [Alma nuo 8 v.r. iki 3 v. p.p., tel. 312-476-8727.

VILEIŠIAI

TRIJŲ BROLIŲ DARBAI TAUTAI

Autorius Antanas Kučys

Inž. Petro, adv. Jono ir gyd. Antano Vileišių biografijos, susijusios su svarbiausiais mūsų tautos ir Lietuvos valstybės įvykiais. Petras — žymiausias kovotojas už lietuviško rašto laisvę ir pirmojo lietuviško dienraščio steigėjas, Jonas — Nepriklausomybės akto signataras, pirmųjų Lietuvos vyriausiųjų narys, pirmasis Lietuvos atstovas Vašingtone; Antanas — vienas žymiausių ano meto Vilniaus lietuvių visuomenininkų bei kultūrininkų. Visų trijų brolių darbai — tai reikšminga atgimusių lietuvių tautos istorijos dalis.

Knyga yra 624 puslapiai, iliustruota istorinėmis nuotraukomis ir įršta kietais viršeliais. Išleido Dėvėnų kultūrinis fondas. Gaunama „Draugo“ administracijoje. Kaina 27 dol. Užsakant paštu dar pridėdama: JAV-bėse 3.50 dol., į Kanadą — 4.00 dol., į visus kitus kraštus — 4.50 dol. Illinois valstijos gyventojai sumoka dar 2.36 dol. mokesčių. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd Chicago, IL

PADĖKA

Dr. Žibutei Zaparackaitei, kuri taip nuoširdžiai ir rūpestingai iš geros širdies gydė mūsų dukrelės PATRICIJOS akis ir padarė sekmingą operaciją, liekame begaliniai ir amžinai dėkingi

Rūta ir Tomas Kirvaičiai

„Tautos sukilimas 1941, pirmoji dalis. Be šūvio“

Autorius Pilypas Narutis, prisidėjęs prie sukilimo organizavimo, aprašo savo kartos pastangas atgauti laisvę.

Ši dalis pavadinta „Be šūvio“, nes, kaip įvade rašo knygos autorius: „Prezidentas — Tautos vadas — pabėgo. Krašto apsaugos ministras pabėgo. Kariuomenės vadas pasitinka Sovietų sąjungos Raudonąją armiją, okupuojančią Lietuvą, o ministras pirmininkas prašo tautą priešus mandagiai priimti...“ Jis toliau teigia, kad „tolimesnį tautos likimą sprendė pati lietuvių tauta... Šia knyga bandau dokumentuoti mano ir mano draugų pastangas kovoti prieš Staliną ir Hitlerį, du didžiuosius Lietuvos ir laisvojo pasaulio priešus“.

Apie 1941 m. sukilimą ir Laikinąją vyriausybę daug kartų buvo rašyta mūsų spaudoje, tačiau įvykiai knygoje dėstomi labai nuosekliai, perpinti asmeniškais prisiminimais žmogaus, kuris tuose įvykiuose aktyviai dalyvavo — ne tik dalyvavo, bet ir buvo vienas organizatorių. Knyga apima laikotarpį nuo 1940 m. iki 1941 m. birželio 23 d., yra 404 psl., iliustruota nuotraukomis ir faksimilėmis.

Gaunama „Drauge“

Kaina \$17.- (US), plus tax ir persiuntimas.

Algimanto Gečio („Draugas“, 1994.12.06) pasisakymas, kad „į žydų genocidą nacių okupacijos metais žvelgiame, kaip į valstybinio mastu padarytą žalą Lietuvos valstybei, sunaikinant 200,000 Lietuvos piliečių“, yra nesamone.

Kaip galima sunaikinti 200,000 Lietuvos piliečių, jeigu tuo metu iš viso Lietuvoje (be Vilniaus) buvo 155,000 žydų? Vilniuje buvo sunaikinta keliasdešimt tūkstančių žydų, bet jie nebuvę Lietuvos piliečiai, todėl patys žydai juos priskiria prie Lenkijos (visi skaičiai paimti iš „Encyclopedia Judaica“, 1971 m.). Teigimas, kad „Su pirmųjų trėmimų banga, pagal procentus į Sibirą ištremta daugiau žydų negu lietuvių“ irgi neturi jokio svorio. Iš kur tuos skaičius A. Gečys paėmė?

Neprilausomos Lietuvos gyvenimo pradžioje visas eksportas ir importas buvo žydų rankose. Kadangi tokia padėtis buvo žalinga kraštui, todėl įkurtos bendrovės „Maistas“, „Lietūkis“, „Linas“. „Pieno centras“ ir kitos, bet vis tiek dar 1939 m. 20% Lietuvos eksporto ir 40% importo buvo žydų rankose. Štai ką rašo „Encyclopedia Judaica“, p. 377; „The years 1919 to 1922 were the golden age of Jewish national autonomy in Lithuania, when the political and citizenship rights of the Jews were recognized and confirmed“.

Vadinasi, Lietuvos nepriklausomybės metais žydai Lietuvoje turėjo visas pilietines ir politines teises be jokių varžymų ir persekiojimų.

Pirmame nepriklausomos Lietuvos ministrų kabinete Vilniuje 1918 m. buvo 2 žydai: J. Wygodsky (ministras žydų reikalams), Shimshon Rosenbaum (Užsienio reikalų ministro pavaduotojas) ir M. Rachmilevich (prekybos ministro pav.). 1922 m. Kauno universitete iš 1,168 studentų buvo 368 žydai (31%). 1933 m. iš 3,334 studentų – 591 žydas. Tuo tarpu žydai Lietuvoje sudarė apie 8% visų gyventojų.

Mano nuodirdus patarimas tiems, kurie, nežinodami tikros padėties, buvusios to meto okupuotoje Lietuvoje, ir kurie tik mato lietuvių kalte, kad jie, prieš atsiprašinėdami žydų, pasiskaitytų pačių žydų aprašytą (jau nuo Gedimino laikų) istorinį lietuvių-žydų santykių įvertinimą.

Alfa Mykolėnas
Beverly Shores, IN

TALPAINIS – KAIP SALDAINIS

Kažkuri siuntinių agentūra savo skelbimuose angliškai „konteineri“ emė ir pavadino talpintuvu. Uolūs mūsų parapiiniai korespondentai, ilgai galvę nežiovinę, emė linksnuoti tą žodį. Jau ir redaktoriai (Paulius Jurkus „Darbininke“, Danutė Bindokienė „Drauge“) neseniai tą talpintuvą pavartojo.

Taigi, posakis: ipratimas yra antras prigimimas, šimtu procentu pasivirtino: jeigu šimtą kartų melą pakartos, jis virsta tiesa.

Trumpai drūtai tarus, visi daiktai, kurių vardai vienaskaitos vardininke baigiasi – **uvais**, yra veiklūs: aušintuvus aušina, džiovinuvus džioviną, šaldytuvus šaldo, tai ir talpintuvus turėtų talpinti, bet jis, galgonas, nė piršto nepajudina – kas man, žinokitės...

Mano sena dzūkiška galva, šitam neraliuotam „žverui“ geriausias vardas būtų **talpainis**, analogiškas riestainiui, saldainiui. Talpainis talpus, riestainis suriestas, saldainis saldus. Pats žodis lankstesnis, skambesnis ir tinkamesnis. Kadangi redak-

toriai gautus rašinius taiso savo nuožiūra prieš spausdinimą, tai net drįsčiau prašyti ateityje pasitaikančius rašiniuose talpintuvus taisyti į talpainius. Tik šitokiu būdu mes to žodžio atsikratysime.

Stasys Griezė Jurgelevičius
Dudley, MA

KAI SKAITOME „DRAUGĄ“

Leiskite padėkoti mūsų žemietei Elenai Vaišnienei, praeitais metais užsakiusiai mūsų bibliotekai užsienio lietuvių dienraštį „Draugą“. Jos gerumo dėka mes turime galimybę sužinoti, kaip ir kuo gyvena lietuviai, ne savo noru atsidiūrę toli nuo tėvynės. Jų tarpe ieškome buvusių klasės draugų, giminių, artimųjų. Labai norėčiau surasti buvusias klases drauges: Milda Skorobogaitė ir Žibutė Sadauskaitė. Jos 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos kartu su tėvais. Abiejų šeimose buvo po tris mergaites. Milda turėjo sesutes Janiną ir Ireną, Žibutė – Stasę ir Reginą. Žinau, kad Žibutė Sadauskaitė-Masaitis yra gydytoja. Jos sesutės taip pat gydytojos. Apie Mildą nežinau nieko. Kaip būtų malonu sužinoti.

Šie metai „Draugui“ – jubiliejiniai. Nors ir pavėluotai, leiskite pasveikinti dienraštį ir visą redakcijos kolektyvą, garbingo jubiliejaus proga, palinkėti ilgų kūrybinių metų visiems. Mane stebina ir žavi dienraščio redaktorė Danutė Bindokienė savo universaliais vedamaisiais kiekviena numerio. Tokio kūrybiškumo, darbštumo, sugebėjimų ir uolumo darbe aš dar nesutikau!

Neseniai Jūsų dienraštyje perskaičiau Igno Medziuko straipsnį „Ar istorija vėl kartojasi?“ („Draugas“, 1994 rugsėjis 30, Nr. 190). Jame rašoma apie Lietuvos kareivėlius nuo 1919-20 m., atstčius Lietuvos nepriklausomybę, iki šių dienų. Negaliu neatsiliepti. Noriu parašyti apie savo brolio Antano tragišką žūtį sovietų armijoje. Noriu, kad Amerikos lietuviai sužinotų apie dar vieną juoda ir skaudų mūsų gyvenimo istorijos puslapį. Siunčiu Vytautės Žilinskaitės knygą „Prašė neverkti“ ir straipsnelį ta pačia tema. Šioje knygoje tik maža dalelė žuvusiųjų sovietų armijoje karių motinų skausmo, sielvarto ir kančios.

Didelį darbą, išaiškinant žuvusių bei sužalotus ir suluošintus sovietų armijoje karius, atlieka Lietuvos Kareivių motinų sąjunga, kuriai vadovauja žuvusiojo motina Birutė Kairienė, energinga, iniciatyvi, aktyvi organizatorė. Katinama išleisti antrą tokią knygą, kuri apimtų visus žuvusius. Planuojama jų atminimui pastatyti Lietuvoje paminklą, kuriame būtų surašytos visos žuvusiųjų sovietų armijoje karių pavardės. Nors maža dalelė jam žintume tragiškų Lietuvos vaikinių likimų, tėvų bei artimųjų netekti, skausmą ir kančią, tačiau kol kas šį garbingą užmojį stabdo lėšų trūkumas.

Vadovauju Lietuvos Kareivių motinų sąjungos rajono iniciatyvinei grupei. Žuvo 23 rajono vaikinai, grįžo suluošinti ir sužaloti 47, jų tarpe 16 invalidų, 11 afganistaniečių, 19 černobyliciečių. (Duomenys negalutiniai). Netekties, skausmo, sielvarto ir kančios palaužtos, kai kurios motinos tapo invalidėmis, viena po kitos išeina Anapilin kentėdamos, kad negalėjo atsisveikinti, kad niekada neuždegė žvakutės ant sūnaus kapo, nes jie amžiams liko dūlėti svetimosios Sąjungos platybėse. Nė lengva žinometinėje Lietuvoje ir likusiomis gyvoms motinoms.

Tokia liūdna sovietmečio laikų statistika iš sovietų armijos taikos metais.

Aldona Kiršanskienė – Baumilaitė
Radviliškis

Kun. A. Saulaitis, dažnai besilankydamas Europoje, nepamiršta užsukti ir į Vasario 16 gimnaziją. Čia ji matome vadovaujant pokalbiui su gimnazijos ateitininkais.

Nuotr. M. Šmitienės

DEGUTO ŠAUKŠTAS MEDAUS STIKLINĖJE

Taip galime palyginti J. Kojelio puikų straipsnį, skirtą kun. A. Bučmiui pagerbti. Baigdamas tą savo straipsnį, Kojelis iškia nevykusį palyginimą, tikriau sakant, melą. „Darbininkas“ lietuviškąsias problemas sprendė solidarumo su rezistuojančia lietuvių tauta dviasioje, pasisakydamas prieš Bobelio „reorganizuotos“ grupės politinės veiklos suvulgarinimą... („Draugas“, 1994 m. XII.29, citata I.P.). Šiuo sakiniu J. Kojelis tik parodė save, nes dr. Bobelis su Reorganizuota lietuvių bendr. nieko bendra neturėjo. Kad RLB atsirado, yra kitų bendruomenininkų nuopelnas.

Tikiu, kad kunigas Bučmys skyrė Reorganizuotos lietuvių bendr. veiklą nuo VLIKO veiklos. Manytis, kad A. Bučmiui garbės nedaro ir straipsni iškisimas J. Kojeliui nepatinkančio asmens pavardės.

Ignas Petrauskas
Chicago, IL

APGAULI REGIMYBĖ

„Draugas“, pasiremdamas Vilniaus „Elta“ ir pranešdamas savo 1994 m. gruodžio 16 d. laidos pirmajame puslapyje, kad prezidentas Algirdas Brazauskas

kas ketinąs skirti Lietuvos ankščiausiojo teismo pirmininku Praną Kūrį, o generaliniu prokuroru-rusą Vladą (gal išvirtsusį iš Vladimiro?) Nikitiną – suteikia apie juos ir biografinių žinių pluoštelį.

Abiejų kandidatų biografinės žinios išdailinamos, sukta išdailinamos. Rašoma (be jokios „Draugo“ pastabės), kad Pranas Kūris tapęs „Lietuvos Teisingumo ministru“ 1977 m., o Vladas Nikitinas – „Lietuvos Respublikos Aukščiausiojo Teismo teisėju“ 1976 m. Betgi jų į aukštąją sovietinę pareigybę įkopto metai juk išduoda, kad abudu daugiau negu dešimtmetį (ligi Lietuvos valstybinės nepriklausomybės atstatymo) iš tikrųjų buvo Maskvos okupaciniai statybiniai, bet ne Lietuvos valstybės pareigūnai, kaip apgauliai porina jų biografijos.

Suprantama, kodėl prezidentas Algirdas Brazauskas, jo partija ir dabartinė Lietuvos valdžia stengiasi nepastebėti, praleisti savo komunistinę praeitį, dar daugiau – drįsta regėti ir sukta rodyti ją, apvilktą net Lietuvos rezistencijos rūbu. Tačiau nesuprantama, kodėl gi dar ir „Draugas“ užpila vandens ant jų apgaulės malūnelio.

Bronius Nemickas
Maspeth, NJ

PRAŠĖ NEVERKTI...

Šiomet jam būtų šešiasdešimt dveji. Gyveno tik dvidešimt vienerius. Palaidotas Krasnodaro krašte, Sovietų Sąjungoje. Negrįžo iš tarybinės armijos. Tai mano brolis, Antanas Baumilas.

Mano rankose rašytojos Vytautės Žilinskaitės knyga „Prašė neverkti“. Vartau ir vartau. Vis prisimenu viską iki smulkmenų.

1953-ųjų gegužės tryliktoji. Diena saulėta, graži. Mokytojavau Kaišiadorių rajone, Palomenės septynmetėje mokykloje. Išėjome su drauge lankyti mokinių. Direktorius J. Cibulskas pavijo mus ir, keistai žūrėdamas į mane, pasiūlė grįžti namo. Yra telegrama iš Antano.

– Jo nėra?! – sušukau. Direktorius perskaitė telegramą. Viduryje lauko. Išgirdau, supratau ir įsidėmėjau tik vieną bausį žodį: „Skončialsia“. Galejau tik verkti. Per ašaras nemiačiau kelio. Į Kaišiadoris mane lydėjo geroji mano draugė Regina Petrauskaitė. Neguodė, neramino. Matyt, žinojo, kad tai beprasmiška, gal manė, kad išsiverkus bus lengviau. Nebuvo. „Kodėl? Kodėl? Kas atsitiko? Kaip išgyvens mama?“ – sukosi mintys.

Tai buvo tuo metu dar reto, tačiau baisaus neatsakingumo, aplaidumo, girtavimo, savivalės tarybinėje armijoje pradžia. Nenugalimosios armijos puvimo pradžia.

Nėblavus lakūnas, pilotavęs lėktuvą, nesugebėjo sėkmingai nusileisti. Viskas baigėsi tragiškai. Daugiau kaip pusę

metų vyko gyvenimo ir mirties kova. Niekas nepranešė, neįkvietė tėvų, neatsakė į mūsų laiškus. Trinktelėjo telegrama: „skončialsia“ (mirė).

Mama raudėjo ir alpo. Baisus netekties skausmas palaužė jos sveikatą. Likusį gyvenimą mama labai kentėjo todėl, kad negalėjo atsisveikinti, kad niekada neuždegė žvakutės ant sūnaus kapo.

Vyresnieji kaišiadoriečiai dar prisimena Antaną – jauną, linksmą, aktyvų sportininką, gerą dviratininką – lenktynininką, ne kartą gynusį kaišiadoriečių garbę ivairiose sportinėse dviračių varžybose.

Sovietinės armijos išsigimimas ir nužmogėjimas kasmet darėsi vis akivaizdesnis. Žuvo ir buvo žudomi jauni vaikinai sąjungos platybėse. Cinko karstai tik daug vėliau pasiekdavo gimtuosius namus. Anuomet į tėvų maldavimą atvežti sūnaus palaikus nesureagavo. „Vozmožnosti pereslat v lietnich uslovijach ne imieju“ (Galimybės persiųsti vasaros sąlygomis neturiu), – „sausai“ atsakė telegrama. Jokios užuojautos, tik pranešimas. Sovietų valdymo metais kalbėti apie brolio žuvimą sovietinėje armijos buvo negalima.

Aš, kaip ir daugelio žuvusiųjų ir nužudytų karių motinos ir seserys, esu labai dėkinga rašytojai Vytautei Žilinskaitėi. Jos knyga „Prašė neverkti“ mano mamai būtų tapusi maldaknyge. Deja, ji nesulaukė knygos išleidimo dienos.

Aldona Kiršanskienė – Baumilaitė

Kokia maloni staigmena buvo „Drauge“ vėl susitikti seną bičiulį – „spyglišką“ puslapį. Manau, kad visi sugebėjimai pasijuokti – ypač iš savęs – jau pas mus išnyko, tad sveikinu redaktore, kad mums padovanojo vertingą Naujų metų dovaną „Spyglius ir dyglius“.

Tikrai negalėčiau pasakyti (bijau prašauti pro šalį...), bet numanau, kas ta Plunksna Grauzytė yra. Rodos, prisimenu iš senesnių laikų, kad ji kai ką parašydavo, daugiausia eiliuotai. Būtų dar maloniau, jeigu ji pasiryžtų dažniau „paspygliuoti“. Mūsų visuomenėje darosi tokie smagūs dalykėliai, kad tikriausiai kas savaitę galėtume „dyglius“ smaigstyti. Galbūt pažūrėjus į save per humoro prizmę, pradėtume igyti kiek nuolankumo ir ragai taip neišaugtu.

Visa širdimi linkiu „Draugui“ dažniau „suspygliėti“ ir prieš mus pastatyti humoro veidrodį, kuriame pamatytume tikrąjį savo veidą.

Andrius Virbyla
Chicago Heights, IL

„DŪMUOTA“ ATMOSFERA

Pasaulio lietuvių centre Lemonte suruoštame Naujųjų metų sutikime Pal. Jurgio Matulaičio misijos klebonas kun. Algirdas Paliokas, SJ, invokacijoje taikliai apibūdino metų keitimosi prasmę. Pobūvio šeiminių gražiai išpuostoje salėje visi buvo šventiškai nusiteikę. A. Šoliūnienės paruoštos vaišės tirpė terpo burnoje, o Sauliaus Gylio muzika visus vertė šokti. Tačiau malonią atmosferą sudrumstė keletas prisiekusių rūkorių, kurie niekaip negalėjo bent keliom valandom atsisakyti savo įpročio. Šiuo reikalu buvo kreiptasi į pobūvio šeiminių, bet padėtis nepasikeitė.

Jeigu dar nėra arba dar nepaisoma rūkoriaus varžančių – ir baudžiančių – įstatymų, tai bent geravališkai turėtų būti respektuojama nerūkantiųjų dauguma.

Leonidas Ragas
Itasca, IL

• **Draugo fondas** yra tiltas į „Draugo“ gyvybę.

A.†A.

SESUO MARIA GABRIELE VAIČAITYTĖ, SSC

Mūsų mylima Sesele mirė 1995 m. sausio mėn. 7 d., 9:14 val. ryto, sulaukusi 80 metų.

Gimė Lietuvoje, Naujamiestio valsč., Panevėžio apskrityje.

Vienuolyne, Šv. Kazimiero Seserų įžaduose, išgyveno 40 metų, o Lietuvoje 23 metus, kaip seselė Kotryniūtė.

Pasiliko nuliūdę Šv. Kazimiero Seserys ir artimieji giminės: pusbroliai Chicagoje ir Lietuvoje.

Kūnas pašarvotas Šv. Kazimiero vienuolyne, 2601 W. Marquette Rd., Chicago, pirmadienį, sausio 9 d. 10 val. ryto.

Laidotuvų šv. Mišios Šv. Kazimiero Seserų vienuolyne koplyčioje sausio 9 d., pirmadienį, 7 val. vakaro.

Laidotuvės Šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse antradienį, sausio 10 d. 10 val. ryto.

Prašome dalyvauti laidotuvų Mišiose ir pasimelsti už Seseles sielą.

Šv. Kazimiero Seserys ir Vaičiūčių šeima.

Laidotuvų dir. D. A. Petkus/D. M. Petkus. tel. 312-476-2345.

Lietuviškos Skautijos draugai, kapelionai ir skautiškų renginių apibūdintojai

A.†A.

Kun. PETRUI DAUGINČIUI, SJ,

Amžinybėn išėjus, jo ŠEIMOS NARIAMS ir TĖVAMS JĖZUITAMS reiškiamas nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Lietuvių Skautų sąjunga

Mielam ilgamečiui skyriaus nariui ir dosniam rėmėjui

A.†A.

JUOZUI RASTENIUI,

staiga ir netikėtai iškeliavus amžinybėn, mirusio brolio VINCO našlei ELEONORAI, jos dukroms: ALDONAI RASTENYTEI PAGE ir LAIMAI RASTENYTEI LAPINSKIENEI su šeimomis, Lietuvoje mirusios sesers ONOS dukroms: GRAŽINAI, MELUTEI ir ROŽYTEI su šeimomis, mirusio brolio ANTANO vaikams: KAZIMIERUI ir DANUTEI su šeimomis, reiškiamas nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime.

Hot Springs ALTO skyrius ir valdyba

PETKŲ ŠEIMOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA

deda daug pastangų, reikalui iškilus, patarnauti Jūsų šeimai. Visai neseniai mes pastatėme naują laidotuvų įstaigą Lemont, IL. Šie didžiuliai ir gražūs namai skirti patogumui šeimų, kurios išsikėlė į pietinius ir vakarinius priemiesčius.

Mes taip pat galime pasidžiaugti, kad priklausome „The Suburban Family Funeral Home“, Cicero, IL. Ši, pagyrimus laimėjusi, įstaiga yra puikiai įrengta, turi daug vietos automobiliams pastatyti ir aptarnauja artimuosius vakarinius priemiesčius.

Taigi, šios yra mūsų nuoširdžios pastangos suteikti pagalbą ir suraminimą Jūsų šeimai liūdesio valandose.

Visos šeimos, kurioms mes patarnavome Cicero ir Berwyn miestų apylinkėse, reikalui iškilus, gali kreiptis į Petkus-Butkus įstaigą.

PETKUS IR SŪNUS Laidotuvų direktoriai

Mūsų šeima patarnauja Jūsų šeimai nuo 1929 m.

PETKUS LEMONT CHAPEL
12401 S. ARCHER AVE (AT DERBY RD.)
LEMONT, IL 60439
708-257-6667

PETKUS MARQUETTE CHAPEL
2533 W. 71 ST.
CHICAGO, IL 60629
312-476-2345

PALOS HILLS CHAPEL
10201 S. ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, IL 60464
708-430-4455

CICERO CHAPEL
5940 W. 35 ST.
CICERO, IL 60650
708-652-1003

Nationwide Toll Free
(Nemokamas) Tel. 800-994-7600

